Bodrum İlçesindeki Öğrencilerin Sağlık Eğitimi İhtiyaçlarının Belirlenmesi Öğrencilerin Sağlık Eğitim İhtiyacı

The Determination of Health Education Needs of the Students in Bodrum District The Health Education Needs of Students

Araştırma
Research

Dr. Funda Sevencan[1], Dr. Özgür Arıkan[1], Hem. Serpil Öksüz[2], Dr. Mustafa Nuri Ceyhan[3]

Geliş/Received : 16.03.2017
Kabul/Accepted : 21.07.2017

Öz

Amaç: Bu çalışmada öğrencilerin en çok öğrenmek istedikleri sağlıkla ilgili konuları ve öğretmenlerin öğrencilere verilmesi gerektiğini düşündükleri sağlık eğitimi konularını saptanmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte olan bu çalışmada, Bodrum İlçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde okuyan 3-12. sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Örnek büyüklükleri hesaplanmış ve öğrenci listelerine göre sistematik örneklem yöntemi kullanılarak hangi öğrencilere ulaşılacağı belirlenmiştir.

Bulgular: İlkokul, ortaokul ve lise öğrencileri arasında merak edilen sağlık konularının başında "Kanser ve korunma önlemleri" yer almaktadır. "Sağlık ve hastalık tanım ve kavramları" ilkokulda merak edilmektedir. Ortaokul ve lise öğrencileri "kalp damar hastalıkları", "nörolojik hastalıklar" ve "ruh sağlığı ve hastalıkları" gibi daha klinik kavramları merak etmektedir. "İlkyardım" ilkokulda en çok merak edilen ilk beş konu arasına girmezken, ortaokulda beşinci sırada, lisede ise ikinci sırada bulunmaktadır. Öğretmenler ise ilkyardım konusunun ilkokul öğrencilerine verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Öğretmen ve öğrencilerin ortak olarak belirttiği tek konu "Bulaşıcı hastalıklar ve bulaşma yolları" olmuştur.

Sonuç: Toplum Sağlığı Merkez'ince öğrencilere verilecek eğitimlerde araştırma sonuçlarının dikkate alınması ve öğretmenlerle işbirliği yapılması uygun olacaktır. Ayrıca çalışma sonuçlarının ders kitapları yazarlarına, müfredat program geliştiricilerine ve okullarda sağlık eğitimi verecek profesyonellere yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, Ortaokul, Lise, Öğrenci, Sağlık eğitimi

Abstract

Aim: In this study, it was aimed to determine the health topics that the students most want to learn and the subjects of health education, which the teachers think should be taught.

Methods: In this cross-sectional study, 3rd-12th grades students of primary, secondary and high schools in Bodrum district constituted the universe of the research. The sample sizes were calculated and the students that would be reached were chosen by using systematic sampling method according to the student lists.

Findings: "Cancer and prevention measures" was at the top of the health topics that the primary, secondary and high school students have been curious about. "Definition and concepts of health and illness" were the subjects of curiosity in primary school. The secondary and high school students were interested in more clinical concepts such as "cardiovascular diseases", "neurological diseases" and "mental health and illnesses". While "first aid" was not among the top five subjects in primary school, it ranked fifth in secondary school and second in high school. However, the teachers thought that first aid should be taught to primary school students. The only topic, commonly stated by both the teachers and the students, was "Infectious diseases and transmission routes".

Conclusion: It would be appropriate to take the findings of the research into account and to cooperate with the teachers during the trainings to be provided by Community Health Center for students. Besides, the results of the study could be a guide for the authors of the coursebooks, the curriculum developers and the professionals providing health education in schools.

Key words: Primary school, Secondary school, High school, Student, Health education

1 Doç.; Bodrum Toplum Sağlığı Merkezi, Muğla
2 Muğla Halk Sağlığı Müdürlüğü, Muğla
3 Uzm.; Muğla Halk Sağlığı Müdürlüğü, Muğla

Giriş

1978 yılında DSÖ'ye üye ülkeler tarafından onaylanmış olan "Alma-ata Bildirgesi" ile "Temel Sağlık Hizmetleri" kavramı ayrıntılı bir şekilde tanımlanmıştır. Temel Sağlık Hizmetlerinin kapsamı içerisinde, bir toplumda yaygın olarak görülen sağlık sorunları, bu sağlık sorunlarının önlenmesi ve denetimi ile ilgili konularda halkın eğitilmesi yer almıştır (1). Sağlık eğitiminin temel amacı; bireylerin ve toplumun gereksinimlerini karşılayacak sağlıklı yaşam için kişilerin sağlıklarını korumalarını ve geliştirmelerini, tedavi olanaklarından yararlanmalarını ve olumlu bir çevre yaratmalarını sağlayacak davranış değişikliğini oluşturmaktır ve sağlık eğitimi bir ülkenin sağlık koşullarını ve sağlıkla ilgili tutum ve davranışlarını iyileştirmede en önemli unsurlardan biridir (1-3).

Verilecek sağlık eğitiminin topluma en geniş şekilde ulaştırılabileceği yerlerin başında okullar gelmektedir. Henüz sağlık hakkında yeni yeni fikir ve bilgi sahibi olmaya başladıkları bu dönemde doğru bilgilerin sunulması hem öğrenebilmeleri hem de doğru bilgiler üzerine sağlık algılarını oturtabilmeleri açısından kaçırılmaması gereken önemli bir fırsattır (4). Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında 25.09.2006 tarihinde imzalanan "Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü" ve "Toplum Sağlığı Merkezleri ve Bağlı Birimler Yönetmeliği"ne istinaden Toplum Sağlığı Merkezleri'nce okul sağlığı hizmetleri verilmektedir(5,6). Dört boyutu olan okul sağlığı hizmetlerinin boyutlarından biri sağlık eğitimidir. Eğitimin öğrencilerin de ilgi duydukları konularda verildiğinde daha etkin olabileceği bilindiğinden bu çalışmada öğrencilerin en çok öğrenmek istedikleri sağlıkla ilgili konuları ve öğretmenlerin öğrencilere verilmesi gerektiğini düşündükleri sağlık eğitimi konularını saptamak amaçlanmıştır (1).

Yöntem

Araştırma Bodrum İlçesinde yapılmıştır. Kesitsel tipte olan bu çalışmada, Bodrum İlçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde okuyan 3-12. sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. İlkokulda (3-4.sınıflar) öğrenim gören 3480, ortaokulda (5-8. sınıflar) öğrenim gören 7041 ve lisede (9-12.sınıflar) öğrenim gören 5337 öğrenci için evreni bilinen örnek formülü kullanılarak örnek büyüklükleri hesaplanmıştır. En yüksek örnek büyüklüğüne ulaşmak için p %50 alınmıştır. Örnek büyüklüğü; ilkokul için 346, ortaokul için 364, lise için 358 öğrencidir. Evrendeki sayı örnek büyüklüğüne bölünerek sistematik örneklem yöntemi için örnek aralıkları belirlenmiştir. Örnek aralıkları ilkokul örneği için 10, ortaokul için 19, lise için ise 15 olarak hesaplanmıştır. Bodrum İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan okul, sınıf ve şube listesine göre öğretim gruplarına ayrılarak okullar alfabetik sırayla listelenmiştir. Rastgele seçilen bir başlangıç sayısından başlayıp, örnek aralıklarına göre sırasıyla sınıflardan ve şubelerden kaç öğrencinin anketi doldurulacağına karar verilmiştir. Öğrencinin o gün okulda bulunmaması durumunda sınıf listesindeki bir sonraki kişinin anketi yanıtlaması sağlanmıştır. Böylece örnek büyüklüklerinin tamamına ulaşılmıştır.

Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, anne ve babasının yaşı, öğrenim durumu ve gelir getiren bir işte çalışma durumu, öğrencinin kendisinde ve evinde bir kişide hastalık olma durumu, evde sağlık ile ilgili bir işte çalışan kişinin bulunma durumu araştırmanın bağımsız değişkenleri, öğrencilerin sağlıkla ilgili olarak en çok öğrenmek istedikleri beş konu ise araştırmanın bağımlı değişkenleridir. Öğrencilerin sağlıkla ilgili olarak en çok öğrenmek istedikleri beş konu açık uçlu olarak sorulmuştur. Ayrıca öğretmenlere de bir anket formu dağıtılmış ve öğrencilere verilmesi gereken sağlık eğitim konularını sınıflara göre belirtmeleri istenmiştir. Öğretmenler için örnek seçilmemiş ve tamamına ulaşmak istenmiştir. Ancak çalışmada gönüllülük esas alındığı için Bodrum İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğünde görevli 1141 öğretmenin 560'ı (%49,1) araştırmaya katılmıştır.

Araştırma izinleri ve araştırmada kullanılan anket formları İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün web sayfasında duyuru olarak yayınlanmış, okul idaresinin anketleri çoğaltması sağlanmış ve 11-15 Mart 2013 tarihleri arasında anketlerin doldurulması istenmiştir. Bir okuldaki öğrenciler açısından tarafsızlık ilkesi gerekçesiyle anket formları öğretmenler tarafından aynı ders saatinde öğrencilere dağıtılmış ve ders saati bitmeden toplanmıştır. Aynı okuldaki öğrencilerin verilecek cevaplar açısından birbirinden etkilenmemesi sağlanmıştır. Öğretmenler de kendileri için hazırlanan anket formunu aynı ders saatinde doldurmuşlardır. Araştırma Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü çerçevesinde yapılmış, Bodrum Kaymakamlığı ve Bodrum İlçe

Milli Eğitim Müdürlüğü'nden yazılı izinler alınmıştır. Araştırma için bir etik kurul onayı alınmamıştır. Herhangi bir çıkar çatışması ve anlaşmazlık bulunmamaktadır. Çalışma için alınan parasal ve ayni katkı alınmamıştır. Araştırmanın insan gücünü Bodrum Toplum Sağlığı Merkezi personeli oluşturmuştur. Veriler SPSS 15.0 istatistik paket programına aktarılmış ve hata kontrolünün ardından analiz edilmiştir. Analizlerde yüzde dağılımları, dağılım ölçütleri ve kikare testi kullanılmıştır.

Bulgular

Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından okullarda verilmesi gereken sağlık eğitimi konularının öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin %48,8'i, ortaokul öğrencilerinin %54,2'si, lise öğrencilerinin ise %52,3'ü erkektir. İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin anneleri çoğunlukla ilkokul mezunudur (sırasıyla %35,7, %43,1, %45,2). Öğrencilerin annelerinin çoğu çalışmamaktadır (sırasıyla %64,5, %63,6, %68,7). İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin babaları da çoğunlukla ilkokul mezunudur (sırasıyla %34,7, %40,8, %36,4). Öğrencilerin babalarının çoğu çalışmaktadır (%94,5, %93,0, %90,3). Çalışan babaların ise çoğu yüksek öğrenim gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır (sırasıyla %90,6, %93,8, %94,4). İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin kendisinde herhangi bir hastalık bulunma durumu sırasıyla %25,8, %20,9, %20,9'dur. İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin kendisi dışında evde herhangi bir kişide herhangi bir hastalık bulunma durumu sırasıyla %25,4, %18,4, %15,4'tür. İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin evlerinde sağlıkla ilgili bir işte çalışan bulunma durumu ise sırasıyla %2,0, %3,3, %3,6'dır (Tablo 1).

İlkokul öğrencilerinin sağlıkla ilgili en çok merak ettikleri beş konu sıklık sırasına göre; Bulaşıcı hastalıklar ve bulaşma yolları (%8,9), Kanserler ve korunma önlemleri (%7,9), Sağlık alanında hizmet veren meslek bilgileri (%7,8), Sağlık ve hastalık tanım ve kavramları (%7,3) ve Ameliyat ve diğer girişimler (%6,5) olmuştur. Ortaokul öğrencilerinin sağlıkla ilgili en çok merak ettikleri beş konu sıklık sırasına göre; Kanserler ve korunma önlemleri (%9,0), Ameliyat ve diğer girişimler (%7,2), Kalp ve damar hastalıkları (%6,7), Nörolojik hastalıklar (%5,4) ve İlkyardım (%4,8) olmuştur. Lise öğrencilerinin ise sağlıkla ilgili en çok merak ettikleri beş konu sıklık sırasına göre; Kanserler ve korunma önlemleri (%9,8), İlk yardım (%8,7), Bulaşıcı hastalıklar ve bulaşma yolları (%6,2), Ruh sağlığı ve hastalıkları (%5,1) ve Kalp ve damar hastalıkları (%4,9) olmuştur (Tablo 2). Öğrencilerin Tablo 1'de aktarılan bazı sosyodemografik değişkenler ile merak ettikleri sağlık konuları arasında bir ilişki araştırılmış ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki gösterilememiştir.

Öğretmenlere göre ilkokul öğrencilerine verilmesi gereken sağlık eğitimi konuları sıklık sırasına göre; Beslenme ve obezite, Ağız-diş sağlığı, Hijyen, Bulaşıcı hastalıklar ve etkenleri ve İlkyardım olmuştur. Öğretmenlere göre ortaokul öğrencilerine verilmesi gereken sağlık eğitimi konuları sıklık sırasına göre; Beslenme ve obezite, Hijyen, Ağız-diş sağlığı, Ergenlik, sorunları ve çözüm yöntemleri ve Bulaşıcı hastalıklar ve etkenleri olmuştur. Öğretmenlere göre lise öğrencilerine verilmesi gereken sağlık eğitimi konuları ise sıklık sırasına göre; Beslenme ve obezite, Bulaşıcı hastalıklar ve etkenleri, Hijyen, Ağız-diş sağlığı ve Ergenlik, sorunları ve çözüm yöntemleri olmuştur (Tablo 3).

Tartışma

Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından okullarda verilmesi gereken sağlık eğitimi konularının öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri arasında merak edilen sağlık konularının başında "Kanser ve korunma önlemleri" nin yer alıyor olması dikkat çekicidir. Müfredat incelendiğinde kanser konusunun 10. sınıf Biyoloji dersinde işlendiği görülmektedir (7). Bu konunun her öğretim basamağında ön sıralarda merak ediliyor olması kanserin yaygın görülmesinden ve ciddi olumsuz sonuçlarının yarattığı duyarlılıktan kaynaklanıyor olabilir. Sağlık kavramsal olarak 9. sınıf Biyoloji derslerinde işlenmektedir (8). Araştırma sonuçlarına göre "sağlık ve hastalık tanım ve kavramları" ilkokulda merak edilmekte ve bu yaş grubuna temel sağlık bilgisi ve kavramlarının öğretilebileceği düşünülmektedir.
Ortaokul ve lise öğrencilerinin ilkokul öğrencilerinden farklı olarak "kalp damar hastalıkları", "nörolojik hastalıklar" ve "ruh sağlığı ve hastalıkları" gibi daha klinik kavramları merak ettikleri saptanmıştır. Müfredat incelendiğinde ortaokul ve lisede çeşitli derslerde

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerinin bazı sosyodemografik özellikleri (Bodrum, 2013)

	İlkokul (N=346)		Ortaokul (N=364)		Lise (N=358)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yaş	Ort±ss=9,63±0,67		Ort±ss=12,59 ±1,17		Ort±ss=13,38 ±1,16	
Cinsiyet						
Erkek	164	48,8	195	54,2	184	52,3
Kadın	172	51,2	165	45,8	168	47,7
Anne yaşı	Ort±ss=35,70 ±5,52		Ort±ss=37,67±5,52		Ort±ss=41,03±5,15	
Anne Öğrenim durumu						
Okuryazar değil/Okuryazar	41	12,7	25	7,0	15	4,2
İlkokul mezunu	115	35,7	153	43,1	160	45,2
Ortaokul mezunu	45	14,0	55	15,5	56	15,8
ise mezunu	71	22,0	72	20,3	83	23,4
Yüksek okul/üniversite mezunu	50	15,5	50	14,1	40	11,3
Annenin çalışma durumu						
Evet	123	35,5	131	36,4	111	31,3
Yüksek öğrenim gerektiren iş	21	17,5	22	16,9	14	13,6
Yüksek öğrenim gerektirmeyen iş	99	82,5	108	83,1	89	86,4
Hayır	223	64,5	229	63,6	244	68,7
Baba öğrenim durumu						
Okuryazar değil/Okuryazar	22	7,1	7	2,0	6	1,7
İlkokul mezunu	107	34,7	142	40,8	128	36,4
Ortaokul mezunu	68	22,1	66	19,0	84	23,9
Lise mezunu	55	17,9	75	21,6	86	24,4
Yüksek okul/üniversite mezunu	56	18,2	58	16,7	48	13,6
Babanın çalışma durumu						
Evet	325	94,5	330	93,0	317	90,3
Yüksek öğrenim gerektiren iş	30	9,4	20	6,2	17	5,6
Yüksek öğrenim gerektirmeyen iş	289	90,6	305	93,8	286	94,4
Hayır	19	5,5	25	7,0	34	9,7
Öğrencinin kendisinde herhangi bir hastalık bulunma durumu						
Evet	89	25,8	76	20,9	75	20,9
Hayır	257	74,2	288	79,1	283	79,1
Baba yaşı	Ort±ss=40,67±5,71		Ort±ss=42,85±5,87		Ort±ss=46,10±5,52	
Evde kendisi dışında bir kişide herhangi bir hastalık bulunma durumu						
Evet	88	25,4	67	18,4	55	15,4
Hayır	258	74,6	297	81,6	303	84,6
Evde sağlıkla ilgili bir işte çalışan bulunma durumu						
Evet	7	2,0	12	3,3	13	3,6
Hayır	339	98,0	352	96,7	344	96,4

Tablo 2. Öğrencilerin en çok merak ettikleri sağlık eğitimi konularının dağılımı (Bodrum, 2013)

Öğrencilere göre ne sık ifade edilen beş yanıt	Sayı	%
İlkokul öğrencilerinin sağlıkla ilgili en çok merak ettikleri konular (917 yanıt içinde)		
Bulaşıcı hastalıklar ve bulaşma yolları	82	8,9
Kanserler ve korunma önlemleri	73	7,9
Sağlık alanında hizmet veren meslek bilgileri	72	7,8
Sağlık ve hastalık tanım ve kavramları	67	7,3
Ameliyat ve diğer girişimler	60	6,5
Ortaokul öğrencilerinin sağlıkla ilgili en çok merak ettikleri konular (777 yanıt içinde)		
Kanserler ve korunma önlemleri	70	9,0
Ameliyat ve cerrahi girişimler	56	7,2
Kalp ve damar hastalıkları	52	6,7
Nörolojik hastalıklar	42	5,4
İlkyardım	37	4,8
Lise öğrencilerinin sağlıkla ilgili en çok merak ettikleri konular (531 yanıt içinde)		
Kanserler ve korunma önlemleri	52	9,8
İlk yardım	46	8,7
Bulaşıcı hastalıklar ve bulaşma yolları	33	6,2
Ruh sağlığı ve hastalıkları	27	5,1
Kalp ve damar hastalıkları	26	4,9

Tablo 3. Öğretmenlere göre ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerine verilmesi gereken sağlık eğitimi konularının dağılımı (Bodrum, 2013)

Öğretmenlere göre en sık ifade edilen beş yanıt,	Sayı	%
İlkokul öğrencilerine verilmesi gereken sağlık eğitimi konuları (2000 yanıt içinde)		
Beslenme ve obezite	350	17,5
Ağız-diş sağlığı	248	17,4
Hijyen	220	11,0
Bulaşıcı hastalıklar ve etkenleri	212	10,6
İlkyardım	144	7,2
Ortaokul öğrencilerine verilmesi gereken sağlık eğitimi konuları (4461 yanıt içinde)		
Beslenme ve obezite	746	16,7
Hijyen	487	10,9
Ağız-diş sağlığı	485	10,8
Ergenlik, sorunları ve çözüm yöntemleri	445	9,9
Bulaşıcı hastalıklar ve etkenleri	442	9,9
Lise öğrencilerine verilmesi gereken sağlık eğitimi konuları (3741 yanıt içinde)		
Beslenme ve obezite	686	18,3
Bulaşıcı hastalıklar ve etkenleri	446	11,9
Hijyen	409	10,9
Ağız-diş sağlığı	334	8,9
Ergenlik, sorunları ve çözüm yöntemleri	319	8,5

organlar, sistemler ve hastalıklarının konu edildiği görülmektedir. Klinik kavramların derslerde işlenmesine karşın yine de merak ediliyor olmasının nedenlerini niteliksel araştırma yöntemleri kullanarak araştırmak uygun olacaktır.

"İlkyardım" ilkokulda en çok merak edilen ilk beş konu arasına girmezken, ortaokulda beşinci sırada, lisede ise ikinci sırada bulunmaktadır. Lisede trafik dersi kapsamında ilkyardım konusunun işlenmesine karşın merak edilen konular arasına girmesi dikkat çekmektedir (9).

Öğretmenler ise ilkyardım konusunun ilkokul öğrencilerine verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Yunanistan'da 87 ortaokul öğrencisi ile yapılmış bir çalışmaya göre ortaokul öğrencilerinin ilkyardım konusunda bilgi eksikliklerinin olduğu, öğrencilerin programa büyük ilgi gösterdiği ve eğitim sonrasında bilgi düzeylerinin önemli ölçüde arttığı gösterilmiştir (10). Gençlerin olası sağlık riskleriyle nasıl başa çıkacaklarını ve birinin ihtiyacı olduğunda temel ilk yardım uygulamalarının nasıl yapılacağını bilmeleri gerekmektedir (11). Bu araştırma ile saptanan öğrencilerin ilkyardım

konusundaki eğitim ihtiyacının giderilmesi uygun olacaktır.

Öğretmen ve öğrencilerin belirttiği sağlık eğitimi konuları arasındaki belirgin fark dikkat çekicidir. Etkili sağlık eğitim programları için öğretmenlerle işbirliği yapılması gerektiği bilinmektedir (12). Öğretmen ve öğrencilerin ortak olarak belirttiği tek konu "Bulaşıcı hastalıklar ve bulaşma yolları" olmuştur. Öğretmenler ortaokul ve lise öğrencileri için son sıralarda da olsa "ergenlik, sorunları ve çözüm yöntemleri" konusunun öğrencilere aktarılması gerektiğini düşünürken, yalnızca lise öğrenci bu konuya gereksinim duymuştur. Öğretmenler her üç öğrenci grubu için de ilk beş içindeki sıklık sıralaması değişse de öğrencilere aktarılması gereken konuların "beslenme ve obezite", "bulaşıcı hastalıklar ve bulaşma yolları", "hijyen" ve "ağız diş sağlığı" olması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin yaklaşık yarısının ankete yanıt vermiş olması araştırmanın bir kısıtlılığıdır. Müfredattaki konuların işleniş yöntemleri bilinmemektedir ve öğretmenlerin sağlık ile ilgili bilgi, bilinç durumu ve duyarlılığının sağlıkla ilgili konuları öğrencilere aktarma biçimini etkileme olasılığı da bulunmaktadır. Bu konuda veri toplanmamış olması araştırmanın bir diğer kısıtlılığıdır.

Toplum Sağlığı Merkez'ince verilecek eğitimlerde araştırma sonuçlarının dikkate alınması, eğitimlerin konularına göre aktarılma biçimlerinin belirlenmesi için öğretmenlerle işbirliği yapılması ve sonuçların niteliksel araştırmalarla desteklenmesi uygun olacaktır. Rekleiti ve arkadaşları tarafından 2011 yılında yapılmış bir çalışmada sağlık eğitim programlarının uygulanmasına ilişkin temel bir kural olarak okulların eğitim programlarına aktif olarak dahil olması ve desteklemesi gerektiği, bu programların öğrenciler ve öğretmenler tarafından kabul edilebilir olması ve ebeveynler ya da toplumla daha fazla işbirliği yapma şansının bulunması gerektiği ifade edilmiştir (10).

Ayrıca 9. sınıfta verilen sağlık bilgisi derslerinin bu sonuçlara göre gözden geçirilmesi, öğrenci ve öğretmenlerin belirttiği konuların harmanlanması ve tüm öğretim sürecinde grupların gereksinimlerini giderecek ölçüde aktarılması uygun olacaktır (13). Ayrıca çalışma sonuçlarının ders kitapları yazarlarına, müfredat program geliştiricilerine ve okullarda sağlık eğitimi verecek profesyonellere yol gösterici olacağı düşünülmektedir (12, 14).

İletişim: Dr. Funda Sevencan
E-posta: fundasevencan@yahoo.com

Kaynaklar

1. Güler Ç, Akın L. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Ankara. Hacettepe Üniversitesi yayınları. 2013. ISBN: 978-975-491-344-6.
2. Gün İ. Okullarda Sağlıklı Eğitim Ortamı İçin Çözümler. Halk Sağlığı Günleri, 2.Ulusal Okul Sağlığı Sempozyumu.17-18 Mayıs 2012, Adana. p.47.
3. Gökkoca Z. Sağlık eğitimi açısından temel ilkeler. STED 2001; 10(10): 371-374.
4. Coşgun M, Kara F. Ortaokul Öğrencilere Verilen Sağlık Eğitiminin Bilgi Tutum ve Davranışlarına Etkisinin Değerlendirilmesi. 17. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, 20-24 Ekim 2014, Edirne. Accessed July 01, 2015, at: http://uhsk.org/uhsk17/index.php/uhsk17/UHSKED/paper/view/278.
5. Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü. 25.09.2006
6. Toplum Sağlığı Merkezleri ve Bağlı Birimler Yönetmeliği. 05.02.2015. Accessed July 01, 2015, at: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150205-5.htm.
7. Akkaya SE, Sagdıç D, Albayrak O, Öztürk E, Cavak S, Ilhan F. Ortaöğretim Biyoloji 10. 2013. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları:4658, Ders Kitapları Dizisi:1354. ISBN: 978-975-11-3216-1
8. Komisyon. Ortaöğretim Biyoloji 9.sınıf. 2013. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları:5894, Ders Kitapları Dizisi:453. ISBN: 978-975-11-3769-2
9. Trafik Ve İlk Yardım Dersi Program Geliştirme Komisyonu. Ortaöğretim Trafik Ve İlk Yardım Dersi Öğretim Programı. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Ankara 2011.
10. Rekleiti M, Saridi M, Toska A, Kyriazis I, Kyloudis P, Souliotis K, Wozniak G. The effects of a first-aid education program for middle school students in a Greek urban area. Arch Med Sci 2013; 9(4): 758–760.
11. Khooshabi K, Ameneh-Forouzan S, Ghassabian A, Assari S. Is there a gender difference in associates of adolescents'lifetime illicit drug use in Tehran, Iran? Arch Med Sci 2010; 6: 399-406.
12. Adelborg K, Thim T, Secher N, Grove EL, Lo/ fgren B. Benefits and shortcomings of mandatory first aid and basic life support courses for learner drivers. Resuscitation 2011; 82: 614-7.
13. Characteristics of an Effective Health Education Curriculum. Accessed July 14, 2017, at: https://www.cdc.gov/healthyschools/sher/characteristics/index.htm
14. Irmak AY, Coşkun E, Kocabıyık A, Hasoğlu Ö. İlköğretim Ders Kitaplarında Sağlık: Betimsel Analiz. UHSKED/paper/view/656.